

Trängs bort. Fyrbarnsmamman Tu Ja bor på den slätt som snart kommer att dränkas. Ett kinesiskt energibolag ska bygga en damm stor som New York.

Burma röstar, Kina bestämmer

Parlamentsval. Kinas inflytande i militärjuntans Burma har väsentligt större betydelse för befolkningen än valet.

TEXT MARTIN SCHIBBYE, FOTO JONAS GRATZER

Fyrbarnsmamman Tu Jas utsikt över dalen är milsvid. I horisonten ringlar sig Irrawadyfloden som en gul pytonorm genom norra Burma.

– Varje söndag ber jag om en sak: att inte byn ska dränkas, säger hon och lutar sig mot den murkna träverandan.

Allt som hon ser kommer om något år att vara sjöbotten. Det statliga kinesiska energibolaget CPI bygger i samarbete med Asia World Company Burmas största damm, för att tämja floden och förvandla ett område stort som New York till en sjö.

FÖR ATT FÖRSTÅ VARFÖR måste man zooma ut och vända blicken österut till energi-

hungriga Kinas industriområden i Yunnanprovinsen. Dammprojektet är bara ett par av flera kinesiska infrastruktursatsningar och överskuggas av de pipelines för olja och gas som Kina bygger mellan hamnstaden Sittwe i Burma till staden Kunming. Landets geografiska placering erbjuder en genväg mellan Indiska oceanen och Kina. Bränsleledningen medför att de strategiska transporterna från Mellanöstern inte behöver gå en besvärlig sjöväg via Malackasundet.

Sammantaget är Kina Burmas viktigaste handelspartner och förser landet med vapen, teknik och internationellt skydd i utbyte mot elektricitet, olja och strategisk tillgång till Indiska oceanen.

På ytan ett friktionsfritt äktenskap.

– Det är inte en ömsesidig vänskapsrelation utan ett arrangerat äktenskap, säger professor Ian Storey vid Institutet för sydostasiatiska studier (ISEAS) i Singapore.

Enligt honom har militärjuntan de se-

Kampanj. En kvinna i Burmas största stad Rangoon får ett kampanjblad från partiet National Democratic Front. Omkring 37 partier kommer att delta i valet, som ändå anses vara riggat till militärens fördel.

► näste åren med blandad framgång försökt göra sig mindre ekonomiskt och politiskt beroende av Kina, genom att uppvakta andra nationer i regionen.

– Medan Kina har försett juntan med finansiellt stöd, vapen och skydd mot resolutioner i säkerhetsrådet, har generalerna aldrig gillat beroendeställningen. Ledningen har försökt minska den genom att gå med i ASEAN och närma sig Ryssland och Indien.

I takt med att valet närmar sig har relationen mellan Kina och Burma förbättrats. Kinas FN-ambassadör Li Baodong

»Den kinesiska regeringen har pressat militärjuntan att fortsätta med politiska och ekonomiska reformer.«

IAN STOREY, Institutet för Sydasiatiska studier.

kallar det »ett viktigt steg mot demokrati«. Enligt professor Ian Storey önskar Kina ett stabilt Burma. De vet att Kinas rykte blir skamfilat av att förknippas med en militärjunta som kränker de mänskliga rättigheterna.

– Den kinesiska regeringen har pressat militärjuntan sedan 2004 att fortsätta med politiska och ekonomiska reformer för att stabilisera landet. Kina behöver stabiliteten för att dra nytta av sina investeringar och oroar sig för att stora socioekonomiska klyftor kan leda till anti-kinesiska protester.

NÄR UTRIKESMINISTER Carl Bildt mötte sin kinesiska kollega Yang Jiechi i maj framhöll även han det gemensamma intresset av stabilitet i Burma.

– Det kan man inte uppnå utan politisk försoning i landet, sade Carl Bildt till SVT.

Kina vill ha politisk och ekonomisk stabilitet i regionen men samtidigt undvika en utveckling som ger USA större inflytande, och ett mer demokratiskt Burma riskerar att bli mer västvänligt.

Även Huang Yunjing, som är assisterande professor vid Sun Yat-Sen-universitetets Asieninstitut, tror att valet kommer att innebära ett fördjupat samarbete.

– Partiet som vinner måste ta tag i lan-

dets ekonomiska underutveckling. Här kan Kina hjälpa till. För det andra så är det nära bilaterala samarbetet som byggts upp mellan länderna så pass omfattande att en förändring skulle kunna skada båda parter.

Sveriges främsta Burmaexpert Bertil Lintner tror dock inte att valet i sig påverkar relationen mellan Kina och Burma.

– Militären styr landet nu och kommer att göra det även efter valet, och de gör vad de vill. Det verkar som omvärlden lägger större vikt vid det här valet och är mer intresserade av det än burmeserna själva, som i allmänhet tycks se det som ett bland många av militären iscensatta jippon, som de måste delta i.

Bertil Lintner räknar med att Kina, liksom de andra grannländerna, kommer att erkänna valresultatet och uppmana omvärlden att göra detsamma.

– Kina har säkert större inflytande i Burma än något annat land, men det är fortfarande begränsat, anser han.

TROTS DET NÄRA ekonomiska samarbetet finns en stor misstänksamhet mot Kina i Burma. Under många år gav landet omfattande stöd till det burmesiska kommu-